

Δραστηριότητες ενίσχυσης της ορθογραφικής δεξιότητας στις πρώτες σχολικές τάξεις

Βασικός στόχος του προγράμματος γραφής/ορθογραφίας στις δύο πρώτες σχολικές τάξεις είναι η σωστή γραφο-φωνημική αντιστοιχία, η πιστή καταγραφή δηλαδή της αλληλουχίας των ήχων που συναποτελούν κάθε λέξη. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, χρήσιμες ενδέχεται να φανούν οι παρακάτω δραστηριότητες:

➤ Υπαγόρευση / Διόρθωση λέξεων:

ο γονιός/δάσκαλος υπαγορεύει τη λέξη, το παιδί την επαναλαμβάνει, λέει έναν έναν τους ήχους που την αποτελούν (όχι τα γράμματα) ανοίγοντας για κάθε ήχο ένα δάκτυλο, και αρχίζει να γράφει τη λέξη. Αφού τελειώσει, διαβάζει αργά τη λέξη (ανασυνθέτοντας την αλληλουχία γραφημάτων και όχι ανακαλώντας τη λέξη με βάση τη σημασιολογία της), ελέγχοντας γράμματα και τονισμό.

➤ Υπαγόρευση / Διόρθωση φράσεων/προτάσεων:

ο γονιός/δάσκαλος υπαγορεύει την πρόταση, το παιδί την επαναλαμβάνει ολόκληρη και αρχίζει να γράφει κάθε λέξη αφού πρώτα την επαναλάβει προφορικά. Αφού τελειώσει, διαβάζει την πρόταση, ελέγχοντας τα κεφαλαία και τις τελείες, τη στίξη και τον τονισμό, την ορθογραφία και συμπληρώνοντας τις λέξεις που ενδεχομένως λείπουν.

➤ Ανάλογα με το παιδί, καλό είναι η ορθογραφία να γράφεται κάθε δεύτερη σειρά.

(Αν το παιδί δυσκολεύεται να θυμηθεί και να αφήσει τις ενδιάμεσες σειρές, μπορείτε να του τις σημειώσετε πχ. με ένα αστεράκι στην αρχή κάθε σειράς που πρέπει να μείνει κενή).

Κατά τον έλεγχο της ορθογραφίας του, το παιδί τσεκάρει τις σωστές λέξεις, ενώ αυτές όπου υπάρχει λάθος τις κλείνει σε παρένθεση και τις ξαναγράφει σωστά ακριβώς από κάτω, στην κενή σειρά.

➤ Η αυτοδιόρθωση (το να διορθώνει δηλαδή το ίδιο το παιδί τα λάθη του, ανατρέχοντας σε κάποιο κείμενο-υπόδειγμα ή στο λεξικό, για μεγαλύτερα παιδιά) είναι ιδιαίτερα εποικοδομητική, καθώς ενισχύει την απομνημόνευση και αυξάνει τις πιθανότητες «αποθήκευσης» της λέξης στο Οπτικό Λεξικό του παιδιού. Άλλωστε, ας μην τρέφουμε αυταπάτες: όταν ένα παιδί παίρνει πίσω το διορθωμένο από το γονιό ή δάσκαλο γραπτό του, δεν προσέχει τα λάθη του – στην καλύτερη περίπτωση, απλώς θα τα μετρήσει.

Ωστόσο, εάν για κάποιο λόγο χρειαστεί να διορθώσετε οι ίδιοι το γραπτό του παιδιού, υιοθετήστε και εσείς τη «θετική βαθμολογία»: εστιάστε και σημειώστε ό,τι είναι σωστό. Βαθμολογήστε με 4/10 αν το παιδί έχει 6 στις 10 λέξεις λάθος. Επιπλέον, εάν πρόκειται για εκτενείς γραπτές εργασίες (πχ. σκέφτομαι και γράφω), μη διορθώνετε όλα τα λάθη του παιδιού. Είναι ιδιαίτερα αποθαρρυντικό και διόλου λειτουργικό για το δυσορθόγραφο παιδί.

Επιλέξτε έναν ή δύο τύπους λαθών τη φορά, ανάλογα με τη σχολική ηλικία, και το βαθμό δυσκολίας του συγκεκριμένου παιδιού (πχ. τα -ω των ρημάτων ή, σε μεγαλύτερα παιδιά, τις καταλήξεις όλων των προσώπων στα ρήματα της ενεργητικής φωνής). Κάντε το ίδιο και στα επόμενα γραπτά του παιδιού, έτσι ώστε (στην προκειμένη περίπτωση) το παιδί να «βομβαρδιστεί» με ρηματικές καταλήξεις, μέσα στις επόμενες ημέρες.

➤ Άσκοπο είναι επίσης να διορθώνετε τα ορθογραφικά λάθη στο γραπτό ενός παιδιού που δεν γράφει φωνολογικά σωστά και το γραπτό του είναι γεμάτο με προσθήκες, παραλείψεις, αντιστροφές και επαναλήψεις γραμμάτων ή συλλαβών. Τα λάθη στην ιστορική ορθογραφία διορθώνονται μόνον εφόσον το παιδί γράφει σε σωστή αλληλουχία όλους τους φθόγγους που ακούει σε μια λέξη.

➤ Μην πιέζετε το παιδί να αλλάξει το γραφικό του χαρακτήρα, με παρατηρήσεις του τύπου «τι γράμματα είναι αυτά;». Εάν θεωρείτε ότι τα γράμματά του δεν είναι καλά, εξηγήστε του γιατί (πχ. «δεν κλείνεις επαρκώς τα στρόγγυλα γράμματα») και βοηθήστε το να τα διορθώσει, αφού καταλάβει σαφώς τι πρέπει να κάνει.

Ασκήσεις με πακέτα Καρτών

➤ Φτιάξτε ένα πακέτο με κάρτες λέξεων υψηλής συχνότητας (ανάλογα με τη χρονική και σχολική ηλικία του παιδιού). Το παιδί διαβάζει το πακέτο 1 φορά την ημέρα. Ακολουθεί υπαγόρευση, έλεγχος και αυτο-διόρθωση (με τη βοήθεια του πακέτου). Εάν μία λέξη γράφεται σωστά για (πχ.) 10 συνεχόμενες φορές, τότε θα αφαιρείται από το πακέτο, στο οποίο θα μπαίνει δοκιμαστικά για (πχ.) 5 μέρες τον επόμενο μήνα.

➤ Φτιάξτε επίσης ένα πακέτο με κάρτες λέξεων που παρουσιάζουν ορισμένες ορθογραφικές ιδιομορφίες / δυσκολίες (πχ. λέξεις της καρτέλας ή λέξεις που το παιδί κάνει συχνά λάθος). Το παιδί α) διαβάζει τη λέξη, β) λέει μία μία τις φωνούλες που τη συνθέτουν γ) κρύβει τη λέξη και τη γράφει δ) ελέγχει από την κάρτα. Ορίζεται και εδώ ένας αριθμός επιτυχιών, μετά την κάλυψη του οποίου η κάρτα βγαίνει από το πακέτο, και επανέρχεται δοκιμαστικά τον επόμενο μήνα.

➤ Τέλος, μπορείτε να φτιάξετε ένα πακέτο με κάρτες λέξεων που αφορούν ένα συγκεκριμένο ορθογραφικό φαινόμενο (πχ. τις καταλήξεις -ε και -αι των ρημάτων). Το παιδί πρέπει να κατηγοριοποιήσει, να αντιστοιχίσει, να συμπληρώσει ή να γράψει καθ' υπαγόρευση τις κάρτες.

Πηγή: Κέντρο Λόγου ΕΥΛΕΓΕΙΝ

[http://www.eulegein.net/Pages/Boithiste to paidi tis A kai B dimotikou stin orthografia.aspx](http://www.eulegein.net/Pages/Boithiste%20to%20paidi%20tis%20A%20kai%20B%20dimotikou%20stin%20orthografia.aspx)